

Messiaanse Joden (1)

Inleiding

Op mijn bureau en in mijn mappen ligt een aantal kranten-artikelen, veel brochures, documenten en periodieken over allerlei Messiaanse groeperingen en nog meer boeken en cassettes van, over en zelfs tegen deze groepen.

Het thema is zowel onder Joden als onder Christenen omstrede en wel om meer dan één reden en met het oog op verschillende vragen. Tegelijkertijd is dit fenomeen van een snelgroeiend Messiaans getuigenis hoogst interessant en soms fascinerend, maar ook een uitdaging voor Christenen die in de Bijbel geloven. Waarom? Zien we Gods handelen er niet in dat er in onze dagen waarschijnlijk meer wedergeboren Joden zijn dan ooit tevoren, die discipelen van onze Heere Jezus Christus of Jeshua Hamasjiach, zoals ze Hem noemen, willen zijn? We worden vandaag de dag met steeds meer groepen geconfronteerd die zichzelf als 'Messiaanse Joden', 'Joden voor Jezus', (Jezus als) de 'Messias belijdende Joden', 'Messiaans Judaïsme' enzovoort omschrijven. Enkelen beschouwen zichzelf als wedergeboren Christenen, hoewel ze aarzelen deze titel te gebruiken. Anderen zouden het zelfs afwijzen als Christen getypeerd te worden. Sommigen zien zichzelf als 'volmaakte Joden', terwijl anderen er niets op tegen hebben 'Hebreeuwse Christenen' of 'Christelijke Joden' genoemd te worden. Sommigen willen voor de openlijke verandering in hun leven en hun geloof de uitdrukking 'bekering' niet gebruiken. Anderen gebruiken niet de naam Jezus en zeggen in plaats daarvan Jeshua Hamasjiach (Messias).

Een merkwaardig fenomeen

Sommige Messiaanse Joden houden hun diensten in Messiaanse synagogen of Messiaanse gemeentehuizen, hebben een voorganger, een Messiaanse rabbijn en een Messiaanse liturgie. Ook

als ze deels gebruik maken van kerkelijke gebouwen, vermijden ze toch meestal, naast hun eigen omgang van Messiaanse Joden, contact te leggen met een andere kerk of denominatie, terwijl anderen dat wel doen. Een theologische opleiding krijgen ze in een Yeshiva van Messiaanse leraars, die vooral op de Joodse wortels en een 'Joods karakter' van het Nieuwe Testament de nadruk leggen. Anderen werden of worden op evangelische scholen, seminaries en universiteiten opgeleid.

Messiaanse Joden zijn overal in de wereld. Hun aantal is, met name in de afgelopen decennia, sterk gegroeid. Maar waarom worden ze door hun eigen volk als verstotenen gezien en behandeld en waarom worden ze over het algemeen door de Christelijke kerken met de nek aangekeken? Sommige evangelische groepen zijn regelrecht enthousiast over de groei van deze Messiaanse beweging, terwijl andere Bijbelgetrouwe Christenen hun geloofsgrondslagen afwijzen. In ieder geval is het een hoogst fascinerende beweging en we nemen de gelegenheid hen te bestuderen. Het is niet mogelijk alle theologische punten die we hier noemen, uitvoerig te bespreken; we beperken ons tot enkele aanwijzingen.

Wat zijn Messiaanse Joden?

De vraag: 'Wie is eigenlijk een Jood?' verdeelt de Joodse gemeenschap zowel in Israël als in de 'verstrooiing', dat wil zeggen buiten het land. Daarom is het begrijpelijk dat het nog veel moeilijker te definiëren is wat een 'Hebreeuwse Christen' of een 'Messiaanse Jood' is. Ik wil hier verwijzen naar hoofdstuk 7 van het boek *Jesus was a Jew* (Jezus was een Jood) en naar het boek *Hebrew Christianity* (Hebreeuws Christendom), waar Arnold Fruchtenbaum het thema als volgt samenvat: 'Wat het geloof aangaat, komen de Hebreeuwse Christenen overeen met ieder die in Christus gelooft, of hij nu Jood of heiden is, maar wat nationaliteit betreft identificeren ze zich met het Joodse volk'. In *How to be like the Messiah?* (Hoe kan ik op de Messias lij-

ken?) geeft John Bell de volgende definitie: 'Als een Jood de in de Joodse Schriften beloofde Messias aanneemt, wordt hij een Messiaanse Jood en staat daarom in dezelfde lijn der geslachten als Mozes, de profeten en de Christenen van de eerste eeuw'. Met deze definitie kunnen we zeker uit de voeten en zien we in dit verband ook dat tussen Hebreeuwse of Joodse Christenen en Messiaanse Joden geen principieel verschil is. Meer problemen hebben we echter met mensen die zeggen: 'Wij hebben ons niet bekeerd. Wij hebben het Jodendom niet verlaten. Wij hebben gewoon onze Messias aangenomen'. Een verwarrende situatie, niet alleen voor Joden en Christenen uit de heidenen, maar ook voor de Messiaanse Joden zelf, omdat er in hun eigen gelederen veel meningsverschillen over dit thema zijn.

Tussen de tweehonderd- en driehonderdduizend Joden hebben zich in de vorige eeuw bekeerd en de Heere Jezus als hun Messias en Verlosser aangenomen. Velen van hen hebben alles opgegeven wat hen nog met het Jodendom verbond. Het was (en is deels nog zo) gebruikelijk dat als een Jood zich bekeert en laat dopen, zijn Joodse familieleden een rouwplechtigheid voor hem houden en hem voortaan als dood beschouwen en ook zo behandelen, ook als ze hem op straat tegenkomen. Tegenwoordig slaat het bijna door naar het andere uiterste. Steeds meer Messiaanse Joden ontkennen iedere verbinding met het Christendom. Volgens de Bijbel behoren zij tot het 'grote huis' (2 Tim. 2:20 e.v.), ook al zijn er die dat niet zo zien. Anderen op hun beurt begrijpen de principes van de eenheid van het lichaam van Christus (Ef. 4:1-6) en zien zichzelf als een deel van dit lichaam. Aan de andere kant zijn er ook wedergeboren Joden die niet als Christen, niet eens in de Bijbelse betekenis van dit woord, gekenmerkt willen worden.

(Wordt vervolgd).

A.E. Bouter

Messiaanse Joden (2)

Iets over de geschiedenis

Ten eerste gaat volgens de Messiaanse Joden hun geschiedenis terug tot aan Mozes en Abraham en dat is terecht. Ze belijden dat veel van de oudtestamentische beloften in Christus vervuld zijn en dat voor andere beloften ten minste de basis gelegd is. Maar velen van hen begrijpen niet dat met de komst van Christus, Zijn offerdood en begrafenis, Zijn opstanding en verheerlijking een compleet nieuw systeem ingevoerd werd, dat uiteindelijk tot een scheiding van Bijbels en rabbijns Jodendom leidde.

Ten tweede zien ze zichzelf als horend bij de 'Nazarenen' (Hand. 24:5), de Messias- belijdende Christenen die we in Handelingen, in de Brief van Jakobus, aan de Hebreëen en in de eerste en tweede Brief van Petrus aantreffen. Zij werden bij de Joden over het algemeen als een nieuwe Joodse sekte beschouwd en als zodanig min of meer geduld. Ze worden opgeroepen het apostelschap en de dienst van Paulus te erkennen (zie bijv. 2 Petr. 3:15-16). We kunnen uit het Nieuwe Testament en de historische overleveringen opmaken dat deze Nazarenen (of Messiaanse Joden) een moeilijke tijd doormaakten, vooral na de verwoesting van de tempel in 70 na Christus en na de opstand van Bar Kochba in 132 na Christus. Maar ze bleven als sekte onder de Joden bestaan (ik weet niet zeker in hoeverre deze Nazarenen en andere groepen, bijvoorbeeld de Ebionieten, Bijbels Christendom vertegenwoordigen).

Aan de andere kant nam de druk van de kant van de Christenen uit de heidenen geleidelijk toe, die ondertussen onder de macht van de Romeinse keizer stonden en hun leven niet door degenen die als rebellen bekend stonden, in gevaar lieten brengen. Zo raakte het Jodendom van deze Messiaanse Joden (Christenen) langzamerhand op de achtergrond, hoewel er door de eeuwen

heen veel Joden de Heere Jezus als hun Messias en Verlosser aan hebben genomen, als 'een overblijfsel naar de verkiezing van de genade' (Rom. 11:5) en als het ware Israël van God (Gal. 6:16) tot in de 19^e eeuw en met name in onze dagen het Jodendom meer op de voorgrond treedt.

Ten derde is onder de Messiaanse Joden steeds duidelijker een beweging zichtbaar die heel in het bijzonder de Joodse oorsprong en de Joodse identiteit, Joodse tradities enzovoort benadrukt. Hun rechtstreekse historische oorsprong gaat terug tot de 19^e en het begin van de 20^e eeuw, toen de (internationale) Hebreeuwse Christelijke Alliantie ontstond en ook het Messiaanse Jodendom op de voorgrond geplaatst werd. Vandaag is deze beweging in veel landen vertegenwoordigd. In de Verenigde Staten en Canada zijn ongeveer honderd verschillende Messiaanse synagogen en gemeenten; daarnaast zijn er nog veel extreme en gematigde groeperingen. Veel van de gematigde Messiaanse Joden horen bij een van de evangelische kerken.

De accentuering van hun Jodendom neemt echter toe. Ze zijn heel actief in de verkondiging van het Evangelie via de media. Ze geven een veelvoud van geschriften en boeken over alle mogelijke onderwerpen uit en organiseren Bijbelstudies, conferenties, muziekevenementen enzovoort. Ze zijn ook in veel Europese landen, in Israël, Argentinië, Mexico en Zuid-Afrika vertegenwoordigd. Men schat het aantal Messiaanse gelovigen en Hebreeuwse Christenen op totaal tweehonderdvijftigduizend; dit is vermoedelijk inclusief de Joodse Christenen die bij een 'Christengemeente uit de heidenen' horen.

Efeze 2 leert niet dat de Christenen uit de heidenen deelgenoot van de zegeningen van de Joodse verbonden geworden zijn. Dat begrijpen de Messiaanse Joden, die onze geliefde broeders in Christus zijn – voor zover ze wedergeboren zijn – gewoon

niet, net als veel theologen. Ze zien niet in dat [de gelovigen uit Joden en heidenen zegeningen hebben verkregen die van het Jodendom veruit te boven gaan, zoals Efeze 2 en andere gedeelten van het Nieuwe Testament leren](#). Met andere woorden: het is een totaal nieuw verbond (2 Kor. 3:6), 'nieuwe dingen' (Hand. 26:17 e.v.; 2 Tim. 1:1-9) die God al vóór de grondlegging van de wereld in Zijn raadsbesluit had vastgelegd (naar de belofte van het eeuwige leven) en die in de profetische geschriften van het Nieuwe Testament geopenbaard zijn (Rom. 16:26; Ef. 3). Aan de andere kant mogen we echter ook niet over het hoofd zien dat beiden, de gelovigen uit de Joden en uit de heidenen, deel hebben gekregen aan de zegeningen van Abraham (de 'oude dingen'), zie bijvoorbeeld Galaten 3 en 4.

Hoe het ook zij, in het goed functionerende lichaam van Christus is volgens de principes van Romeinen 14 duidelijk ook ruimte voor het Joods-zijn van deze Hebreeuwse Christenen, want ze horen bij het overblijfsel van Israël, zijn tegelijkertijd echter 'in Christus' deel van een nieuwe orde [en horen dus bij de Gemeente van de levende God](#). Een deel van het probleem ligt in het feit dat ze de dienst van de apostel Paulus tot hetzelfde niveau verheffen als de dienst van de apostelen die in Jeruzalem bleven.

Er zijn veel dingen die voor de Messiaanse Joden spreken: hun enthousiasme, hun toewijding, hun vindingrijkheid. Anderzijds

vermengen velen van hen Bijbelse leerstellingen met menselijke tradities, zelfs met leringen van de rabbijnen, die niet allemaal verkeerd zijn, maar vaak een mix van Goddelijke en menselijke elementen hebben, met name onder pinksterachtige en charismatische richtingen.

Ook ten aanzien van belangrijke nieuwtestamentische principes zijn er heel verschillende visies, bijvoorbeeld over het gemeentelijk leven in de praktijk, over het beroepen van oudsten, over godsdienstige leiders, over de rol van de vrouw in de Gemeente en andere leerstellende zaken.

In het Johannes-Evangelie wordt in het bijzonder het thema behandeld dat we misschien 'Christus is groter dan...' zouden kunnen noemen. [In dit Evangelie vinden we een beschrijving van de grootheid van Christus die al het andere in de schaduw zet, ook de belangrijkste dingen van het Jodendom](#): Mozes (Joh. 1:17 e.v.), Johannes de Doper (1:26 e.v.). De heerlijkheid van de Mensenzoon gaat die van de Messias van Israël te boven (1:49-51) en die van de tempel (2:20 e.v.). Hemelse dingen, ingesteld door Christus, zijn groter dan de aardse dingen waarover Hij gesproken had (3:12 e.v.). Hij is meer dan Jakob (4:11-14), groter dan het handelen van God toen Hij de verlamde bij het badwater van Bethesda genas (hfst. 5), meer dan het manna (hfst. 6), meer dan het grootste Joodse feest (hfst. 7) enzovoort. Deze tegenstellingen zouden van ieder on-Bijbels, menselijk-religieus systeem kunnen bevrijden...!

Zwaarwegender is echter, hoewel veel Messiaanse Joden de wezenlijke leerstellingen van het Nieuwe Testament erkennen, dat sommige van hun theologische principes op grond van hun ijver om hun Jodendom op de voorgrond te plaatsen, totaal niet kloppen. Zo zeggen bijvoorbeeld enkele van hen dat Deuteronomium 6:4 ('Luister, Israël! De HEERE, onze God, de HEERE is één!') de definitieve openbaring van onze God is. Maar dat zou betekenen

dat zo, zoals het geschreven is, er geen voortgaande openbaring is en dat zou uitsluiten dat God met de komst van Christus een nieuwe orde van de dingen heeft ingesteld. De geloofsbelijdenis van de Messiaans-Joodse Alliantie zegt: 'De voleinding van deze openbaring is ons in het nieuwe verbond gegeven'. Dat zou echter de uitspraken van Efeze 2 weerleggen dat God iets nieuws ingesteld heeft, dat zelfs nog boven de beloften van een nieuw verbond uitsteeg. Het zou het nieuwe verbond op gelijke voet stellen met het oude verbond, door het nieuwe slechts als een aanvulling op het oude te zien. Bovendien wordt het nieuwe verbond met het huis van Israël en het huis van Juda – met elk van hen persoonlijk en openbaar – gesloten (Jer. 31:31); zou er dan wel plaats zijn voor de gelovigen uit de heidenen?

Voorts zien de Messiaanse Joden zich als formeel tot het nieuwe verbond behorend en daarom ook deelnemers aan de toekomstige zegeningen, die God bij de duizendjarige regering van de Heere Jezus geven zal. Daarom denken velen dat het spreken in tongen en genezingen een fundamenteel kenmerk van hun beweging zou moeten zijn.

Zo ontstaan er gemakkelijk misverstanden, niet alleen tussen Christenen uit de heidenen en de Messiaanse Joden, maar ook tussen Messiaanse Joden en de vertegenwoordigers van de hoofdrichtingen van het Jodendom of de naam-Christenen.

Maar bij de Messiaanse Joden zijn ook binnen de eigen gelederen veel verschillende opvattingen. We moeten daarom heel voorzichtig zijn met verklaringen, uitspraken, studies en dergelijke en veel dingen onderzoeken voordat we ons een oordeel in het licht van Gods openbaring kunnen vormen.

(Wordt vervolgd).

A.E. Bouter

Messiaanse Joden (3, slot)

We hadden al gezien dat er bij Messiaanse Joden ook binnen de eigen gelederen veel verschillende opvattingen zijn. We moeten daarom heel voorzichtig zijn met verklaringen, uitspraken, studies en dergelijke en we moeten veel dingen onderzoeken voordat we ons een oordeel in het licht van Gods openbaring kunnen vormen.

Bijvoorbeeld

Bekering: dit begrip wordt vaak voor de formele overgang naar het Christendom gebruikt. Het is begrijpelijk dat Messiaanse Joden moeite hebben met deze uitdrukking, omdat ze daarbij onwillekeurig aan gedwongen bekeringen denken, zoals plaatsvonden in de tijd van de inquisitie, of aan andere vormen van dwangmatige bekeringen en aan de schande die het vandaag de dag betekent als iemand de Joodse gemeenschap verlaat. Anderzijds kan men ook niet gewoon binnen de Joodse invloedssfeer blijven alsof men ertoe zou behoren (Joh. 10; Hebr. 13) – wat het principe van een overblijfsel in Israël vandaag niet opheft zoals we hierboven gezien hebben – want het Bijbelse principe van bekering en de consequenties ervan blijft bestaan.

Besnijdenis: de besnijdenis dient afgewezen te worden als middel tot verlossing (Christus en besnijdenis) voor zowel Joden als heidenen. We kunnen het accepteren als Joodse gelovigen daarmee in oprechtheid in de lijn van de beloften van Abraham willen blijven, maar ook zij moeten leren dat het bij God op de geestelijke verwezenlijking van de besnijdenis aankomt en niet op de letterlijke, praktische uitvoering ervan. Het wordt problematisch als deze uiterlijke dingen om traditionele redenen gepraktiseerd worden; dan zit men ernaast (bijvoorbeeld ook de voetwassing in letterlijke zin).

Tegenstrijdigheid: Messiaanse Joden ontkennen met recht de 'verbondstheologie', die Gods beloften aan Israël eenvoudigweg vergeestelijkt en volledig op de Kerk toepast. Maar ze zien zichzelf als degenen met wie God al het nieuwe verbond aangegaan is, wat ook niet juist is.

Onze opstelling

Hoe moeten onze reacties ten opzichte van Messiaanse Joden zijn?

Meevoelend: denk aan de houding van de vader tegenover de verloren zoon, maar ook tegenover zijn oudere zoon.

Begripvol: het is een groeiproces waarin eerst ervaringen opgedaan moeten worden, vóór de geestelijke rijpheid bereikt is.

Welwillend: we moeten bedenken dat wij als Christenen uit de heidenen schuldig staan tegenover de Joden in het algemeen en met name tegenover onze Joodse broeders en zusters aan wie we het Nieuwe Testament en vele andere zegeningen te danken hebben en die zoveel te lijden gehad hebben door mensen die zich Christen noemen.

Standvastig: wat de leer en fundamentele waarheden aangaat, kunnen we geen compromissen sluiten, maar we moeten op het verschil tussen principiële en niet-principiële zaken letten.

Dankbaar: voor het duidelijk zichtbare werk van Gods Geest, ondanks alle falen en gebreken die er ook onder de Messiaanse Joden zijn.

Een inschatting

Als we naar de Messiaans-Joodse beweging in haar geheel kijken, lijken we in een overgangsfase te leven waarin we een beweging in omgekeerde richting zien. De geschiedenis van de kerk begon met een Joodse vorm van de nieuwtestamentische kerk.

Ze aanbaden in de tempel, hoewel het voorhangsel in tweeën gescheurd was (wat principieel inhield dat God het Jodendom apart had gezet) en volhardden in het breken van het brood. Deze door de Joodse Christenen toegepaste vorm van de eredienst eindigde enkele jaren voor de verwoesting van de tempel, toen ze Jeruzalem verlaten moesten.

Ook daarna waren er Nazarenen onder de Joden, totdat ze later langzamerhand verdwenen. Vandaag 'verschijnen' de Nazarenen opnieuw en wel in de vorm van de Messiaanse Joden (bepaalde groepen ervan) en zij bereiden de weg alsof het een zelfde situatie is als toen. Soms wordt de vraag gesteld of deze Messiaanse Joden de voorlopers van het Joodse overblijfsel zijn dat er na de opname zal zijn. Als we nu proberen een antwoord daarop te vinden, moeten we bedenken dat iedereen die gered is en tot kennis van de waarheid gekomen is, of het nu gelovigen uit de Joden of uit de heidenen zijn – vanaf Pinksteren tot aan de opname – tot de Gemeente van de levende God behoort (Hand. 10-11; Openb. 5:9). Oprecht wedergeboren Messiaanse Joden die hun geloof belijden, horen volgens het Nieuwe Testament tot de wereldomvattende kerk of Gemeente (*ekklesia*), hoewel ze ook een speciale positie (een overblijfsel in Israël) innemen en tot de God van Israël behoren.

Er is veel over het Messiaans Jodendom geschreven, zowel positief als negatief. Ik ben tot de conclusie gekomen **dat wij heel vast moeten staan als het om fundamentele waarheden gaat**, bijvoorbeeld om het onderwijs van de Galatenbrief (de weg tot behoudenis) of van de Hebreeënbrief ('buiten de legerplaats'). In het algemeen echter erkennen de Messiaanse Joden het apostelschap en het onderwijs van Paulus, hoewel veel van hen onwetend zijn over bijvoorbeeld van de betekenis van het woord geheimenis. Maar dat is helaas ook bij veel Christenen het geval.

Nog iets wat gemakkelijk door elkaar gehaald wordt: 'het zionisme is een zusterbeweging van het Messiaanse Jodendom' (volgens een Messiaanse krant). Ook al kunnen we misschien vanuit menselijk standpunt sympathie voor het zionisme hebben, moeten we toch weten dat zijn programma van zelfverwezenlijking en zelfredzaamheid volledig humanistisch is en onvermijdelijk tot erkenning van de 'mens der zonde' zal leiden. Alle 'grote' dingen die in onafhankelijkheid van God tot stand gebracht zijn, zullen aan de grote verdrukking ten prooi vallen. Daarom hoeven we niet al te enthousiast over de successen van deze beweging zijn, hoewel we ook hier Gods werk in Zijn voorzienigheid kunnen waarnemen. Maar God zal Zich publiekelijk alleen voor het overblijfsel na de opname uitspreken, voor al de Joden die dan opnieuw geboren worden en werkelijk op God vertrouwen.

A.E. Bouter

(Vertaald uit Folge mir nach)

Uit het Woord der Waarheid

Gratis Bijbelstudieblad voor jong en oud

Jaargang 78 • nummer 10 • oktober 2023

INHOUD

<i>Gods reddingsplan (gedicht)</i>	<i>225</i>
<i>Christus onze Heere (10)</i>	<i>226</i>
<i>Messiaanse Joden (2)</i>	<i>229</i>
<i>Brood en beker (2)</i>	<i>234</i>
<i>Twee of drie</i>	<i>244</i>
<i>Kinderen het Woord van God inprenten</i>	<i>245</i>
<i>Drie regels voor de strijd (1)</i>	<i>246</i>
<i>Over echtscheiding</i>	<i>250</i>
<i>Doe dit tot Mijn gedachtenis</i>	<i>253</i>
<i>Leeg – opdat Hij ons kan vullen</i>	<i>254</i>

Op zoek naar een **Bijbel** of **evangelisatiemateriaal** in een andere taal?
Wij hebben een groot assortiment in verschillende talen.

- Bijbels
- Nieuwe Testamenten
- Evangelie van Markus, Lukas, Johannes
- Kleine thema-boekjes
- Evangelisatiefolders
- Materialen voor kinderen (o.a. 'Brief voor jou', 'Hij houdt van je' en 'De grote God en jouw kleine hart')

En nog veel meer! Nieuwsgierig geworden?
Kijk op onze website www.uhwdw.nl voor het assortiment per taal.

Voor **evangelisatie-doeleinden** is er de website

www.wieJezusChristusheeftdieleeft.nl

Van harte aanbevolen!

Colofon

Redactie- en administratie-adres:
Stg. Uit het Woord der Waarheid
Postbus 260, 7120 AG Aalten

Abonnementen en lektuurbestelling:

Tel. 0543 - 47 17 46
E-mail: bestel@uhwdw.nl
IBAN: NL44 INGB 00 00 92 46 08

Algemene info, redactie en doorstorting
giften (vertrouwelijk):
Tel. 0543 - 47 88 43; fax 47 88 42
E-mail: info@uhwdw.nl

ISSN: 1384-735X

Giftenrekeningen:

IBAN: NL56 INGB 00 00 72 36 02
BIC: INGBNL2A* (ANBI aftrekbaar)

Voor persoonlijke behoeften:

IBAN: NL37 ABNA 04 22 21 00 48
BIC: ABNANL2A* (ANBI niet aftrekbaar)
*Voor betalingen vanuit buiten Europa
de BIC vermelden s.v.p.

Websites:

- Uitgeverij: www.uhwdw.nl
- Bijbelse artikelen en MP3-lezingen:
www.debijbelvoorjou.nl
- Info i.v.m. werk van de Heere in binnen-
en buitenland, hulp aan armen, nood-
hulp e.d.: www.uhwdw-fcs.nl

Alle prijzen zijn excl. verzendkosten.

© foto omslag: AdobeStock © foto's binnenzijde: Pixabay